

Virðingin fer tá tú verður 67

- Tey gomlu eiga at fara frá við virðing. Frá einum degi til annan eru tað knappliga onnur fólk, sum skulu gera av, um tú skalt hava nýggjar brillur, hóast tú hevur fult skil, sigur Elin Johannesen, ið er ein av stigtakarunum til pallborðsfundin hósdagin um viðurskipti hjá gomlum í Føroyum

TURID KJOLBRO

borðsfundin.

Tey gomlu í samfelagnum rópa ikki hart upp um vantandi eldrafbúðir ella litla pensjón. Verða teirra viðurskipti viðgjørd alment, tosa ofta onnur vegna tey. Við tí i hyggju verður ein pallborðsfundur, nú Eldradagarin 1999 verða á skránni seinni í vikuni. Og við borðið sita pensjónistar. Fyrireikararnir vóna, at nógvir politikarar sita millum áhoyrararnar, men byrjar aðalorðaskiftið um Hvítubók hósdagin á Føroya Løgtingi, er tað ikki hugsandi.

Tað er rættiliga óheppið, tí vandin er jú, at eingin hoyrir okkum. Eisini er tað keðiligt, at pallborðsfundurin er í kveistraður fram um setanina av Eldradøgum, sigur Elin Johannesen, ein av fyrireikarunum til pall-

67 ár og hvat so?

Yvirskriftin fyri pallborðsfundin er: 67 ár og hvat so? Evnini, ið verða viðgjørd, eru pensjónir og figgjarlig viðurskipti hjá pensjónistum, klientgerðan, íbúðarviðurskipti, samstarv millum yngri og eldri, og eldri í fjølmíðlunum.

Óll hesi evnini snúgu seg meiri og minni um raðfesting. Raðfesting hjá okkara politikarum av viðurskiptum, ið galda tey gomlu í samfelagnum. Hóast tíðirnar eru bótta munandi figgjarliga, eru tey gomlu ikki betur fyrri í dag. Heldur tvørtur ímóti, tí tað hevur ongantíð verið so dyrt at liva sum nú. Ístaðin fyrri at veita pensjónistum eina stórra pensjón, at byggja eldrafbúðir ella at gera á-

bøtur, har tær treingja til, verða stórar iløgur gjørdar í tunnlar, ítróttarvallir og annað. Alt hevur skund at fáa ígjøgnum. Í mínum hugaheimi ein skeiv raðfesting. Í 1962 varð pleygudeildin á Landssjúkrahúsinum fyrribils bygd til eldri fólk og tuberklastøð. Skjótt eru 40 ár síðani og hon er framvegis í nýtslu, sigur Elin Johannesen.

Orsøkin til, at tey gomlu ikki gera meiri vart við støðu sína alment, er ikki bert, at tey eru eitt tigandi atarlið.

Vit sleppa rætt og slætt ikki upp í part í almenna kjakinum. Tá ið kjaksendingar eru í útvarpi og sjónvarpi, verða gomul fólk ikki biðin sum luttakarar. Er evnið fiskivinnu, verða garvaðir eldri sjómenn ikki spurdir eftir. Og ringir eitt

eldri fólk inn til Fimmaran, verður viðkomandi biðin um at gera skjótt av. Tað tippir fólk. Yvirhøvur sakna vit, at tey eldru og Palleba verða spurð meiri eftir, at tey sleppa fram at mikrofoni i orðskiftissendingum i loftmíðlunum, sigur Elin Johannesen.

Vit gomlu eru ung, sum bara hava livað eitt sindur longri enn tey ung og tí hava fleiri royndir. Vit hava livað í 30-unum, tá ið tíðirnar vóru ógvuliga ringar, í 40-unum, tá ið krigg var, og í 50-unum, tá ið okkara foreldur settu pengar í Sjóvinnubankan fyrri at bjarga honum.

Ómynduggjørd

Sjálv fór Elin Johannesen frá vegna aldur í fjór. Sum hon sjálv sigur úr einum álitisstarvi til at vera viðskift-

Elin Johannesen, stigtakari til pallborðsfund um viðurskipti teirra eldru

Mynd: Jens Kristian Vang

afólk hjá Almannastovuni.

Tey gomlu eiga at fara frá við virðing. Frá einum degi til annan eru tað knappliga onnur fólk, sum skulu gera av, um tú skalt hava nýggjar brillur, hóast tú hevur fult skil, og hevur verið við til at bygt hetta landið upp.

Virðingin fyrri tí einstaka fer so skjótt viðkomandi verður 67 ár. Tað er ógvu-

liga ringt at fara frá so knappliga, og ikki minst at fara frá eini rimiligrari løn til eina fólkpensjón. Fólk pensjónin er alt ov lítil og ikki pristalsviðgjørd í fleiri ár. Landið er so dyrt at liva í, at eigur tú ikki eitt oyra á bók, kanst tú ikki loyva tær nakað. Eg ivist ikki eina løtu í, at nógva hava tað ringt figgjarliga, sigur Elin Johannesen.

Tórshavnar kommuna gevur ov lætt upp

Tað kann ikki verða meiningin, at Tórshavnar kommuna í hvørjum einstøkum føri skal ganga ynskjum hjá øllum borgarum á móti, um hvørjum tey vilja búgva saman við. Hvar enda vit, um vit sjálvi skulu ráða yvir, hvørji okkara grannar eru, sigur Foreldrafelagið í Havn í viðmerking til mótmælini frá argjafólki ímóti ætlaða barnagarði

Soliðjandi bræv er sent Elin Lindenskov, forkvinnu í sosialu nevndi í Tórshavnar býráði.

Í Sosialinum tann 22. sept. 1999 var grein við yvirskriftini: "Grannar fótur í spennu ímóti ætlanini hjá Tórshavnar kommunu um at gera ein barnagarð til 30 børn í grannalagnum".

Á Argjum beint yvirav fótóltsvøllinum hjá AB liggja eina stór sethús. Húsin verða nýtt til ansing av uml. 20 børnum í dagtímunum. Tver dagrøktarmammur halda til í ovaru hæddini, meðan spælistovan fyrri dagrøktina heldur til í kjallaranum.

Húsin og okið rundan um eru vælegnað til ansing av børnum og innrættað til endamálið. Góðir parkeringsmøguleikar eru inni á okinum, so eingin bilur við orindum á staðnum stendur nakrantíð úti á sjálvum veggnum. Tórshavnar kommunu hevur longu góðkent húsin bæði til dagrøkt og til spælistovu.

Eigarafelagið í okinum hevur bæði skrivliga og munnliga hvassliga mótmælt at fáa ein barnagarð sum granna, hóast hann longu hevur hildið til har í

eitt áramál, bara undir einum øðrum heiti nevniliga dagrøkt/spælistova.

Argumentini ímóti barnagarðinum hjá eigarafelagnum á Argjum eru: 1. At okið bert er ætlað til sethús, og 2. At tey ikki vilja hava meira ferðslu inn í okið.

Felagið fyrri foreldur at børnum undir skúlaaldri, eisini kallað Foreldrafelagið, fer ikki at lata hetta mótmælið fara ósvarað aftur við borðinum. Vit undrast stórliga á, at nakar skal hava nakað ímóti, at børn okkara verða ansað í einum væl hóskaðum umhvørvi við frískari luft, vekk frá bilosi og larmi, sum annars er felags fyrri nógvar ansingarstovnar í býnum.

Tað kann væl vera, at okið bert er ætlað til sethús, men okkum vitandi liggja allir ansingarstovnar í Tórshavnar kommunu í sethúsaðki, eisini kallað íbúðar-øki og einki er at ivast í, at ansing av børnum til allar tíðir er farin fram í okjum roknað til sethús. Fyrr var illa um ansingarlássini skulu leggjast saman við íbúðaði ella tungiðnaði. Hvat ferðsluni viðvíkir so er vegurin út til sethúsinu bæði breiður, góður, og ikki

minst almennur.

Eisini eru fleiri dømi um, at sethús eru umbygd til stovnar, til stóra gleði fyrri allarlestu borgarar í kommununi.

Foreldrafelagið metir, at Tórshavnar kommuna gevur ov lætt upp í hesum málinum. Tað kann ikki verða meiningin, at Tórshavnar kommuna í hvørjum einstøkum føri skal ganga ynskjum hjá øllum borgarum á móti, um hvørjum tey vilja búgva saman við ella ikki, tí hvar enda vit so, um vit sjálvi skulu ráða yvir hvørji okkara grannar eru.

Vit skilja als ikki, at fyrirsitingin í Tórshavnar kommunu letur henda avbera góða ansingarstovna frá sær, tí tað er í sísta enda kommunan sjálv, sum ræður yvir hvat virksemi skal vera í okinum, bara treytirnar í byggjussamtyktini ætlaðar til íbúðarokkið, verða hildnar.

Líknandi mál var í Vági fyrri nøkrum árum síðani, har grannar mótmæltu, at eini sethús vóru nýtt til vardar íbúðir. Vágs kommunu tók ikki klaguna til eftirtektar, men nýtti ístaðin sínar heimildir og fólk við serligum tørvi fluttu inn í

Umrøddu sethús á Argjum, ið eftir øllum at døma kortini ikki verður dagstovnur.

Mynd: Alvar Haraldsen

varðu íbúðinar. Í dag liva øll í sátt og semju.

Fyri ikki so langari tíð síðani varð ætlanin at ansa børnum í sjónleikarhúsinum slept, tí partarnir ikki kundu einast, hóast táverandi formaður í sosialu nevndi við hesari loysnini hevði lovað okkum uml. 50 ansingarpláss. Hvørjum skulu vit trúgva um syrgiliga stóðan á ansingarokinum bert verður nýtt sum vælagn við taknemmligum lyftum, sum einki hald er í.

Tað verður ein vanlukka fyrri borgarar og ikki minst fyrri börnin, um Tórshavnar kommunu eisini sleppur hesi ætlanini bert tí, at tað ikki hóvar einstøkum eigarafeløgum, at grannarnir eru okkara børn við somu rættindum, sum tey sjálvi.

Líkt er til, at Tórshavnar kommuna gevur skarvin yvir, hvørja ferð hon hevur eitt sindur av mótvindi, og samanlagt við Sjonleikarhúsinum eru 80 mógulig ansingarpláss mist.

Spurningar til Elina Lindenskov ætlað sum svargrein:

1. Skulu borgarar framyvir sjálvir ráða yvir, hvørji grannarnir eru.

2. Talar byggisamtyktin har omanfyrenevndu sethús standa beinleiðis ímóti barnansing í okinum.

3. Hava kommunur heimild til at broyta eina av landsstýrinum góðkenda byggjussamtykt.

4. Hvussu eru byggisamtyktir og býarskipanir tengdar saman, herundir

vega- og byggiviðurskipti, tá ið talan er um ferðslu til og frá omanfyrenevndu okið

5. Hvørjum reglum eru dagrøktin/spælistovan í sethúsinum á Argjum góðkend eftir.

6. Hvat við verandi sethúsum, sum er gjørd um til stovnar. Skulu hesir niðurleggjast tí teir liggja í íbúðarokki ella um ein kær kemur inn.

7. Skulu børn okkara í framtíðini ansast í okjum roknað sum íbúðarokki til virkir.

8. Hvar Tórshavnar kommuna nakrar ætlanir um at spyrja foreldur á Argjum, hvat tey halda.

Vegna Foreldrafelagið Bryndis á Dunga, forkvinnu